

De Dringende Noodzaak van Internationale Culturele Samenwerking in Tijden van Wereldwijde Bezuinigingen – Waarom het Ertoe Doet en Waarom Het Jou Raakt.

In een tijd van toenemende wereldwijde uitdagingen, waarin landen als de Verenigde Staten, België, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland en Nederland snijden in de internationale budgetten voor ontwikkelingshulp, roepen het Prins Claus Fonds en de Cultural Emergency Response op tot dringende en besluitvaardige actie. Dit gaat niet alleen om financiering – het gaat over het beschermen van de gezamenlijke toekomst van de mensheid.

De impact van internationale culturele ontwikkelingshulp is diepgaand en levensveranderend. De verhalen van onder meer kunstmanager en curator uit Oekraïne, [Vitalyi Matukhno](#), die in 2021 de SEED Award van het Prins Claus Fonds ontving, herinneren ons aan de werkelijke waarde ervan. Voor hem was het niet alleen financieel, het was ook levensreddend.

"Toen ik de SEED Award van het Prins Claus Fonds ontving, had ik aanvankelijk plannen om mijn persoonlijke projecten te ontwikkelen. Maar met het begin van een grootschalige oorlog in Oekraïne werd ik gedwongen mijn huis te verlaten. Zonder de beurs van het Prins Claus Fonds had ik vandaag de dag niet verder kunnen werken. Sterker nog, het heeft in zekere zin mijn leven gered", reflecteert Vitalyi Matukhno.

Het Nederlandse beleid, zoals gepresenteerd op 20 februari 2025 door minister Klever, heeft als doel de ontwikkelingshulp in Nederland te herstructureren door onder andere alle internationale hulp aan cultuur te schrappen. Dit dreigt het internationale cultuurbeleid van Nederland te ontmantelen en een cruciale levensader weg te nemen, met verwoestende gevolgen voor miljarden mensen.

Zoals Heba Hage-Felder, partner van Cultural Emergency Response en voormalig directeur van de Arab Image Foundation, het uitdrukt: *"Door cultuur op te nemen in humanitaire hulpacties en niet alleen de elementaire behoeften te ondersteunen, maken we het onderscheid tussen echt leven en slechts in leven zijn."*

Cultuur is geen luxe, het is fundamenteel voor overleving, veerkracht en herstel. Zowel het Prins Claus Fonds als Cultural Emergency Response hebben in de afgelopen tientallen jaren laten zien hoe het beschermen van cultuur in tijden van crisis de waardigheid herstelt, gemeenschappen versterkt en wederopbouw op de lange termijn ondersteunt. Nu culturele ontwikkelingssamenwerking te maken krijgt met ongekende bezuinigingen, mag de impact daarvan niet uit het oog verloren worden.

Herstructurering van Ontwikkelingshulp in Nederland

De herstructurering van het ontwikkelingshulpbeleid van de Nederlandse regering is een duidelijke herinnering aan verschuivende prioriteiten. Met een focus op nationale belangen zoals handel, economie, veiligheid en migratie, en een enorme vermindering van de financiering van ontwikkelingshulp - van € 6,1 miljard in 2024 tot € 3,8 miljard in 2029 - staan veel fundamentele initiatieven op de rand van de afgrond. Denk hierbij aan projecten op het gebied van gendergelijkheid, beroepsonderwijs, sport en cultuur. Terwijl de focus verschuift naar handel, ondermijnen de werkelijke kosten van deze bezuinigingen de essentie van menselijke verbinding en solidariteit over grenzen heen.

Internationale ontwikkelingssamenwerking, dat minder dan 1% van de nationale begroting vertegenwoordigt, lijkt misschien verwaarloosbaar, maar speelt een onvervangbare rol bij het veranderen van levens. In Nederland zal het percentage van het bruto nationaal inkomen (BNI) dat aan ontwikkelingshulp wordt besteed dalen van 0,62% in 2024 tot slechts 0,44% in 2029, wat een scherpe herinnering is aan het belang van het prioriteren van collectief welzijn boven kortetermijnwinst. Het is belangrijk om niet toe te geven aan de politieke retoriek: "de bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking zullen mensen die wereldwijd in extreme armoede of nood leven zwaar treffen. Nederlanders maken zich zorgen over hun energierekening, de kosten van levensonderhoud en de toegang tot gezondheidszorg. Deze zorgen hangen echter nauw samen met wat er in het buitenland gebeurt", schrijft [Partos](#), de brancheorganisatie voor ontwikkelingssamenwerking.

"In deze tijd van geopolitieke spanningen en globale uitdagingen als armoede, klimaatverandering, conflicten en afkalving van de internationale rechtsorde, zou een intensivering van onze ontwikkelingsinzet gerechtvaardigd zijn. Dat maakt deze bezuiniging onbegrijpelijk en kortzichtig. Juist in tijden van crisis moeten we investeren in duurzame ontwikkeling voor stabiliteit, vrede en veiligheid", stelt Liana Hoornweg, directeur van Partos.

Waarom Culturele Ontwikkelingshulp Belangrijk is

Te midden van deze bezuinigingen staat culturele ontwikkelingshulp als een baken van hoop overeind, zelfs als de waarde ervan wordt onderschat. Het Prins Claus Fonds en Cultural Emergency Response geloven dat cultuur een fundamentele menselijke behoefte is. Vooral in tijden van crisis werpt cultuur zich op als dé rode draad die gemeenschappen bij elkaar houdt.

Uit het [Global Solidarity Report 2024](#) blijkt dat ondanks toenemende geopolitieke spanningen, verzwakte instituties en ontoereikende collectieve actie op het gebied van kwesties als klimaatverandering, conflicten en ongelijkheid, veel mensen internationale samenwerking nog steeds steunen en de noodzaak ervan erkennen om wereldwijde uitdagingen aan te pakken. Het is nu belangrijker dan ooit om van ons te laten horen. We moeten ons uitspreken en pleiten voor de kwesties die we belangrijk en urgent vinden.

De Nederlandse creatieve sector draagt ongeveer €7 miljard per jaar bij aan de economie. Er werken meer dan 300.000 mensen in deze sector, voornamelijk jongeren en vrouwen, wat goed is voor ca. 4% van de werkzame bevolking. Nederland heeft een sterke internationale reputatie opgebouwd door zijn expertise in design, creatieve industrieën en de bescherming van erfgoed. Culturele betrokkenheid versterkt diplomatieke relaties, creëert economische kansen en verstevigt de positie van Nederland als wereldwijde culturele leider.

Culturele initiatieven dienen als een diplomatiek instrument, waarmee internationale partnerschappen worden versterkt en samenwerking op het gebied van migratie en veiligheid wordt gestimuleerd. Door de ondersteuning van opleidingen in de creatieve industrie, ondernemerschap en het behoud van erfgoed versterken culturele programma's de burgerparticipatie en dragen ze bij aan stabiele en open samenlevingen. Uiteindelijk versterkt dit zowel de wereldwijde als de Nederlandse veiligheid en welvaart.

Sanne Letschert, Directeur van Cultural Emergency Response, verwoordt het als volgt: "*Cultureel erfgoed gaat over meer dan alleen gebouwen, plekken of collecties. Het gaat over de bescherming van wie we zijn en wat ons verbindt. Door de jaren heen hebben we gezien dat ons werk direct bijdraagt aan economisch herstel en stabielere, meer veerkrachtige gemeenschappen, vooral in tijden van crisis. Cultuur speelt een cruciale rol in humanitaire hulp en herstel.*"

Decennialang Culturele Impact

Al bijna dertig jaar neemt het Prins Claus Fonds, samen met Cultural Emergency Response, het voortouw waar het gaat om ondersteuning van culturele ontwikkeling wereldwijd. Dankzij onze inspanningen zijn er meer dan 2.965 projecten gerealiseerd, waarmee 50.000 mensen in 144 landen zijn geholpen. Deze initiatieven hebben gezorgd voor solidariteit, hebben bruggen gebouwd en gemeenschappen versterkt.

Marcus Desando, Directeur van het Prins Claus Fonds, zegt hierover: "*Mondiale uitdagingen zoals klimaatcrises, raciale onrechtvaardigheid, autoritarisme, oorlog en industriële uitbuiting zijn nauw met elkaar verbonden, en kunnen alleen door collectieve internationale actie worden aangepakt. Kunst en cultuur zijn krachtige instrumenten om solidariteit te bevorderen en alternatieve oplossingen vorm te geven.*"

De ondermijning van culturele samenwerking is niet slechts een economisch verlies, het is een verlies van menselijkheid. De stemmen van kunstenaars, activisten, erfgoedbeheerders en changemakers die pleiten voor gendergelijkheid, klimaatrechtvaardigheid en mensenrechten moeten worden gehoord, ondersteund en versterkt.

Samar Abu Elouf, begunstigde van het Prins Claus Fonds, werkt al meer tien jaar als fotojournaliste, waarbij ze traditionele genderrollen uitdaagt en nieuwe paden uitstippelt voor vrouwen in de door Israël bezette Palestijnse gebieden. Haar krachtige beelden, waarmee ze de harde realiteit van dood, ontheemding en wanhoop vastlegt, maar ook momenten van blijdschap en veerkracht, kennen al jarenlang over de hele wereld een gefascineerd publiek. Haar meest recente werk, waarmee ze de verschrikkingen in Gaza documenteert, heeft niet alleen veel lof gekregen, maar ook cruciale betrouwbare informatie opgeleverd die werd opgepakt door belangrijke media als de New York Times en CNN, waardoor miljoenen mensen over de hele wereld in inkijk kregen op de situatie ter plaatse.

"Ik ben niet zomaar iemand met een camera, ik ben een mens. (...) Als journalist in Gaza voelt het alsof je van binnen steeds weer doodgaat." – [aldus Samar in haar interview met CNN](#).

Dit is iets wat Joanne Farchakh Bajjaly, partner en begunstigde van Cultural Emergency Response, maar al te goed begrijpt. Op 4 augustus 2020, slechts één dag na de verwoestende explosie in de haven van Beiroet, belde ze Cultural Emergency Response. In minder dan een minuut was de Libanese hoofdstad grotendeels verwoest. Joanne had jarenlang gewerkt aan paraatheid voor noodsituaties en snelle hulp aan het culturele erfgoed van

Beirut en wist precies wat er op het spel stond: het erfgoed van de bevolking was in gevaar. Vier jaar later ontstond een nieuwe crisis: oorlog. Zonder aarzeling mobiliseerden CER haar netwerken om noodmaatregelen voor het behoud van het erfgoed in gang te zetten voor diverse lokale musea en collecties in heel Libanon.

De impact gaat veel verder dan fysieke bescherming. Cultureel erfgoed gaat niet alleen over het behoud van kunst en geschiedenis. Het zorgt voor economische stabiliteit, versterkt de sociale cohesie en helpt gemeenschappen om met waardigheid te herbouwen. Joanne en haar team bij Biladi zijn hiervan het bewijs. Cultureel erfgoed gaat niet alleen over het verleden, maar ook over het veiligstellen van een toekomst.

Joanne Farchakh Bajjaly zeg hierover: *“We hebben geleerd dat mensen, ondanks alle soorten rampen, hun erfgoed niet opgeven.”*

Cultuur is een Mensenrecht

Bezuinigen op internationale culturele samenwerking brengt onevenredig hoge kosten met zich mee. Het stopzetten van zelfs de huidige bescheiden investering in internationale culturele hulp verzwakt de economische, veiligheidsgerelateerde en diplomatieke invloed, en ondermijnt niet alleen de Nederlandse nationale belangen maar ook de gemeenschappen die ervan afhankelijk zijn. Cultuur bevordert de veerkracht van de samenleving, versterkt economieën en bestendigt de mondiale stabiliteit. De impact ervan reikt veel verder dan grenzen. Dit gaat om meer dan een beleid, dit gaat om mensen. Nederland weet al heel lang wat de waarde is van internationale culturele samenwerking. Dit is niet het moment om weg te kijken.

Wij roepen beleidsmakers en onze gemeenschappen op om deze bezuinigingen af te wijzen en de inzet van Nederland voor de bescherming van onze cultuur als vitale kracht voor verbinding en mondiale solidariteit te bevestigen.